

Education des enfants roms en Europe
Education of Roma children in Europe

COUNCIL OF EUROPE   CONSEIL DE L'EUROPE
Language Policy Division
Division des Politiques linguistiques

Evropakoro Forumo e Romengoro thaj e Phirutnengo
European Roma and Travellers Forum
Forum européen des Roms et des Gens du voyage

Jak používat Evropské jazykové portfolio pro romštinu

Příručka pro učitele

Děkujeme Finsku za velkorysou podporu tohoto projektu

Odbor jazykové výuky - www.coe.int/lang
Rada Evropy, ŠTRASBURK

Tento překlad byl pořízen na základě souhlasu Rady Evropy. Za jeho úroveň odpovídá překladatel.

Michaela Čaňková

Ministerstvo školství, mládeže a **tělovýchovy**, Praha 2010

Council of Europe

Obsah

Úvod	3
Jak pracovat s <i>Rámcovou osnovou pro romštinu</i>	4
Co je <i>Evropské jazykové portfolio</i> ?	5
Aktivity pro práci ve třídě	
Jazykový pas	9
Představuji se Jazyky, které umím Můj pokrok v učení Interkulturní zkušenosti	
Jazykový životopis	14
Učení Používání kontrolních seznamů v <i>Evropském jazykovém portfolio</i>	
Soubor vlastních prací a dokladů	28
Uspořádání Souboru Nástěnné schéma pro slovní zásobu Příprava na vyprávění příběhu Příprava na psaní textu	
Metodika práce ve třídě	31
Záznam učitele	32

Autorka: Dr. Barbara Lazenby Simpson, Trinity College, Dublin

---

Language Policy Division
DG IV - Council of Europe
F-67075 STRASBURK Cedex
decs-lang@coe.int – www.coe.int/lang

Evropské jazykové portfolio pro výuku romštiny

Úvod

Pro výuku a studium romštiny byly vytvořeny dvě verze Evropského jazykového portfolia (EJP). Jedna je zaměřena na žáky 1. stupně ZŠ (6-11 let) a druhá na žáky 2. stupně ZŠ (11-16 let). Některé stránky EJP je možné používat pro obě věkové kategorie.

Smyslem Evropských jazykových portfolií je poskytnout podporu těm, kteří se učí romsky ve školách, v jazykových třídách mimo školu nebo při neformální výuce v komunitách. EJP se zaměřuje a klade důraz na individuální úspěchy ve výuce a ve svém důsledku pomáhá podporovat motivované, sebevědomé žáky, kteří sledují svůj cíl.

Evropská jazyková portfolia zahrnují všechny jazykové dovednosti: poslech a mluvení, čtení a psaní. Pro žáky znamená EJP možnost, jak se pozitivní a zábavnou formou ujistí o tom, že se učí pomocí široké škály různorodých jazykových aktivit. Žáci se musí aktivně zapojit do výuky, aby si mohli do EJP zaznamenat jakých pokroků dosáhli a tak se získat potvrzení svého skutečného úspěchu.

Účelem této příručky je poskytnout učitelům ukázky, návrhy a pomoc, aby se jim účelněji s EJP pracovalo.

Jak pracovat s *Rámcovou osnovou pro romštinu*

Rámcová osnova pro romštinu poskytuje základní informace a o obsahu a způsobu výuky romštiny ve třídě.

Deskriptory podle témat pro **pět** jazykových dovedností

Rámcová osnova obsahuje 11 témat, která reflektují typické potřeby žáků a teenagerů a současně se také věnují historii, tradicím a životnímu stylu Romů a jejich romství. Kromě deskriptorů založených na tématech, obsahuje i tzv. globální standardy, které popisují obecnou jazykovou způsobilost.

Rámcová osnova definuje jazykovou způsobilost jako pozitivní hodnotící výroky, které jsou vyjádřeny pomocí termínu "dokážu". Tato vyjádření jsou formulována pro žáky přijatelným způsobem v tzv. kontrolních seznamech, které se nacházejí v sekci Jazykový životopis EJP.

Podle nich je v *Rámcové osnově* stanoveno **pět** jazykových dovedností na čtyřech úrovních. Tyto dovednosti jsou: poslech a **čtení** (receptivní dovednosti) a ústní interakce, mluvený projev a psaní (produktivní dovednosti).

Čtyři úrovně – A1, A2, B1, B2

Úrovně vymezené v *Rámcové osnově* vycházejí ze *Společného evropského referenčního rámce pro jazyky* (CEFR) vydaného Radou Evropy. Podrobnosti najdete na www.coe.int/portfolio.

Ačkoli CEFR uvádí celkem šest úrovní, ze zkušenosti vidíme, že studenti střední školy jsou během své školní docházky schopni běžně dosáhnout čtvrté úrovně B2.

Z toho důvodu stanoví *Rámcová osnova* úrovně A1, A2, B1 a B2. Úroveň A1 je nejnižší a tak se automaticky stává prvním cílem pro žáky s velmi nízkou nebo žádnou jazykovou způsobilostí v romštině. Pro některé žáky možná nebudou nejnižší úrovně *Rámcové osnovy* relevantní, pokud se už dříve učili romsky ve škole nebo používali romštinu k běžné komunikaci nebo doma.

Individuální **měření** rychlosti pokroku a **úspěchu** v učení

Všichni žáci se neučí stejným způsobem a stejně rychle. Evropské jazykové portfolio je koncipováno tak, aby sloužilo jako prostředek pro učitele a jednotlivé žáky, kteří pak spolu stanoví vhodný způsob učení. Žák, který se jeví jako méně schopný, bude moci dělat ve studiu jazyka pokroky způsobem, který vyhovuje jeho potřebám a schopnostem. Pokrok jednotlivých žáků vykonaný pomocí *Rámcové osnovy* bude stěží možné předvídat a udržet na stejné úrovni. Některé dovednosti se mohou rozvíjet rychleji než jiné a stejně tak některé úkoly popsané v *Rámcové osnově* v jakékoli úrovni se mohou jevit jako obtížnější než jiné.

Pro učitele

Rámcová osnova romštiny slouží jako současný referenční materiál pro učitele romštiny. Učitelé romštiny s ní pravidelně pracují a nacházejí v ní nápady, inspiraci a ujištění, že učební přístupy jsou vytvořené tak, aby ve výuce dosáhli co nejlepších výsledků.

Co je Evropské jazykové portfolio?

Rada Evropy souběžně se *Společným evropským referenčním rámcem pro jazyky (CEFR)* vyvinula koncepci *Evropského jazykového portfolio (EJP)*. Seznam platných EJP najdete na www.coe.int/portfolio

Každé Evropské jazykové portfolio má tři části:

- Jazykový pas
- Jazykový životopis
- Soubor vlastních prací a **dokladů**

Navíc musí také obsahovat odkaz na jazykové úrovně a deskriptory podle *Společného evropského referenčního rámce pro jazyky*.

Jazykový pas

V jazykovém pasu žák vyjadřuje svou jazykovou identitu. Tento proces je **nejdůležitější** pro žáky, kteří toto konkrétní EJP používají. Je **zapotřebí**, aby do něj uznali a zahrnuli všechny jazyky, které umí. Do Jazykového pasu žáci označí, co jsou schopni v těchto jazycích dělat.

Žáci si také mohou do Jazykového pasu zapsat, do jaké míry si jsou vědomi kulturních odlišností a jaké s nimi mají zkušenosti. Toto je **obzvláště důležité** pro žáky učící se romsky, protože porozumění významu romství je zásadní pro jejich studium jazyka.

Na stranách 9-13 najdete ukázky aktivit relevantních k Jazykovému pasu.

Jazykový životopis

Jazykový životopis je ústředním prvkem veškeré jazykové výuky, která probíhá ve třídách. Sekce týkající se Životopisu ve dvou EJP pro romštinu obsahují kontrolní seznamy podle témat. Tyto kontrolní seznamy jsou zjednodušenými verzemi deskriptorů z Rámcové osnovy pro romštinu.

Každá činnost přináší návrh úkolu nebo aktivity, kterou by měli žáci provést, aby za pomoci učitele mohli zaznamenat provedení úkolu. Tento postup jim pomáhá převzít zodpovědnost za své vlastní pokroky v učení a zaznamenávání výsledků. V EJP pro mladší žáky se zaznamenávání provádí vybarvením hvězdičky umístěné vedle činnosti v kontrolním seznamu. V EJP pro starší žáky se zapisuje i datum, kdy bylo úkolu dosaženo.

Na stranách 14-27 najdete odpovídající aktivity pro práci ve třídě.

Soubor vlastních prací a dokladů

Soubor vlastních prací a dokladů je ta část EJP, do které mohou žáci bez omezení **shromažďovat** a uchovávat své vlastní práce. Obsahuje také **několik stránek** s aktivitami, ale hlavní část Souboru rozvíjí výuku jazyka, tak, že všichni žáci získají obsáhlý soubor své vlastní práce.

Na stranách 28-30 najdete informace o tom, co je možné do obsahu Souboru zařadit.

Obecné informace jak používat EJP

Každá činnost v EJP je návrhem nějaké výukové aktivity. Není to kniha obsahující ustálené formule a neměla by být v tomto smyslu používána.

- * Témata nebo aktivity navržené v EJP mohou učiteli pomoci při plánování výuky.
- * Doba, kterou žáci potřebují k dosažení jazykové způsobilosti ve všech úrovních, se bude značně lišit. Někteří budou postupovat rychle v určitých dovednostech nebo tématech, která je obzvláště zajímavá. Na druhé straně mohou v jiných dovednostech nebo tematických okruzích postupovat pomaleji.

V jakém pořadí EJP používat

Běžně se používá EJP na konci **vyučovacího** cyklu. Cykly jsou obvykle založené na tématech a jejich ukončení může trvat jednu vyučovací hodinu nebo také několik týdnů. Obecně se doporučuje vracet se k EJP každé dva až čtyři týdny.

- * EJP se nikdy nebude používat stránku po stránce. Učitel má naprostou volnost a může se vracet a zase pokračovat v práci s tématy, deskriptory a aktivitami tak, aby práce co nejlépe vyhovovala rytmu a zaměření výuky.
- * Učit se jazyk je cyklický proces. Žáci se vrací ke každému tématu několikrát s tím, jak se jejich jazyková způsobilost bude rozvíjet a náročnost úkolů stoupat.

Obsah

- * EJP neomezuje rozsah vyučované látky. Učitelé mohou přidávat nové aktivity, pracovní listy nebo jiné výukové či publikované materiály do Souboru podle toho, jak uznají za vhodné.
- * EJP je možné integrovat do jakýchkoli **třídních** aktivit, témat nebo výukových cílů.
- * Témata jsou mezi sebou mnohokrát propojena, takže žáci mohou označit, že už látku zvládli tím, že vybarví hvězdičku nebo zapíšou datum současně na několika různých místech ve stejnou dobu.

Příklad:

Na úrovni A2 by všechny následující aktivity mohly být zařazeny do jednoho tematického cyklu učení:

JÁ A MOJE RODINA PSANÍ A2 – Dokáže napsat krátký dopis členovi rodiny, ve kterém popíše způsobem, který odpovídá věku pisatele, důležitou rodinnou událost, křest, svatbu, narození dítěte, atd.

DŮM/KARAVAN A ČINNOSTI S NÍM SPOJENÉ ČTENÍ A2 – Dokáže číst jednoduchý text (vyprávění nebo popis) o tom, jak žije doma romská rodina.

SVÁTKY A OSLAVY Poslech A2 – Dokáže porozumět jednoduchému příběhu o svátku nebo oslavě a v němž se vyskytuje velké množství známých slov a který je, pokud možno, vizuálně podpořen ilustrací.

JÍ DLO A **OBLEČENÍ** Poslech A2 – Dokáže porozumět pokynům, které se týkají konkrétních částí tradičního oblečení pro zvláštní účel nebo událost.

ČAS, ROČNÍ OBDOBÍ A POČASÍ Ústní interakce A2 - Dokáže jednoduchými slovy odpovědět na otázky týkající se svátku nebo události v určitém ročním období.

MOJE KOMUNITA Ústní projev A2 – Dokáže použít řadu frází, aby přednesl ústní projev o svém každodenním životě.

Zaměření na jednotlivého žáka

- * Protože každý žák má svoje vlastní EJP, je možné do aktivit zahrnout jeho vlastní osobní zkušenosti – např. kreslení obrázků, psaní popisů, prezentaci osobních názorů atd.
- * “ Den Portfolia “ neboli hodina věnovaná EJP, je vhodnou příležitostí k individuální pochvale.

Ukázka postupu při “ Dni portfolia” ve třídě:

1. Učitel určí každému žáku stránku (-y) v EJP s tématem, které se nedávno ve třídě probíralo.
  2. Žák čte hodnotící výroky, které učitel označil.
  3. Žák a učitel diskutují nad hodnotícími výroky a potvrdí, že to žák “dokáže” – zvládnutí látky může prokázat: odpovědět na otázky nebo předvést ukázky své práce a tím poskytnout důkaz svých schopností.
  4. Žák vybarví hvězdičku (-y) nebo zapíše datum (-a) a je za své výsledky pochválen.
- * Portfolia jednotlivých žáků se mohou zaměřit na jejich konkrétní potřeby.

Příklad:

Pokud žák už dosáhl jazykové způsobilosti úrovně B1 v mluvení a poslechu, ale potřebuje se dál zlepšovat ve čtení a psaní, potom by Portfolio mělo být zaměřeno na všechny hodnotící výroky zaměřené na aktivity rozvíjející čtení a psaní.

Jak rozvíjet u žáků dovednost jak se učit

- * Žáci se spolu s učiteli mohou účastnit rozhodování o tom, co je třeba se naučit a jakou látku je nutné opakovat. Toto se provádí pomocí kontrolních seznamů k tématům, ve kterých se určí nové cíle výuky nebo existující mezery ve vědomostech nebo jazykové způsobilosti.
- * Stránky a činnosti v EJP slouží jako podpora učitelům když se žáky objevují, jak probíhá proces učení a jak lze tento proces zlepšit (viz str. 14).
- * Kontrolní seznamy přispívají k procesu společného hodnocení učitelů a žáků, ve kterém žák dokládá, čeho už dosáhl. Tento proces rozvíjí uvědomění si vlastních schopností a učí, jak provádět sebehodnocení.

Komunikování s kolegy a rodiči

- * EJP funguje jako skvělý prostředek pro předávání informací o pokroku žáka rodičům nebo dalším učitelům. Vybarvené hvězdičky a zapsaná data se stávají vizuálním záznamem pokroku a dosaženého cíle. Pokud je hvězdička navíc opatřena učitelovým časovým záznamem, míra pokroku a autenticita informace je okamžitě zřejmá.
- * EJP lze také použít jako ústřední materiál pro diskusi mezi učiteli.

EJP jako pomůcka při výuce

Učitelé, kteří budou používat *Rámcovou osnovu pro romštinu* a *Evropská jazyková portfolio* pro výuku romštiny v nich najdou mnoho nápadů pro svou práci ve třídě. Všechny činnosti v *Rámcové osnově* a činnosti v kontrolních seznamech EJP je možné využít jako úkoly a aktivity pro práci ve třídě. Činnosti lze kombinovat a vytvořit tak hodnotný cyklus výuky/učení na základě témat.

Je třeba si povšimnout, že provádění většiny těchto úkolů a aktivit nevyžaduje nákladné pomůcky. Většinou se při nich používají materiály, které se ve třídě nebo ve škole už vyskytují. Další lze nashromáždit v průběhu doby a použít časopisy a noviny, obrázky z časopisů nebo internetu, autentické předměty (např. ukázky romských řemesel, části oděvů atd.), záznamy písní, rozhovorů, vyprávění atd.

Pamatujte si, že začlenění žáků do výroby pomůcek na výuku v rámci třídních aktivit jim pomůže, aby si silněji uvědomili vyučovací proces.

Kopírování stránek EJP

Stránky s aktivitami v Souboru slouží k podpoření výuky/učení, a proto je lze pro různá témata a účely kopírovat bez omezení.

Návrhy pro aktivity ve **třídě** na **základě** EJP

JAZYKOVÝ PAS

EJP 1. stupeň ZŠ

EJP 2. stupeň ZŠ

První kroky, **představování**

Věkové rozmezí: bez omezení

Úroveň: A1

Pomůcky

Jedna kopie EJP na jednoho žáka. Měkký míč

Metoda

Na první hodině posadte žáky do kruhu a házejte každému z nich postupně míč. Když žák míč chytí, musí říct romsky "Jmenuji se .." a pak pokračovat "Bydlím v.."

Rozdejte EJP všem žákům.

Žáci otevřou EJP na straně 4 a napíšou (za pomoci učitele) svoje jména a kde bydlí.

Ostatní podrobné informace se zapíše později, až se žáci naučí výrazy pro barvy, věci, které mají rádi, atd.

EJP 2. stupeň ZŠ

Romská jména ve **skupině** a **rodině**

Věkové rozmezí: 11-16

Úroveň: A1

Metoda:

- 1 Učitel diskutuje se žáky o koncepci osobních jmen a jejich významu
- 2 Udělejte brainstorming romských jmen, která žáci znají
- 3 Mluvte o tom, jak žáci oslovují své rodiče a jiné členy rodiny
- 4 Žáci mají uloženo za úkol, aby provedli výzkum a shromáždili informace o své **rodině/skupině** pomocí internetu, **tištěných zdrojů** atd.
- 5 Žáci pracují v malých skupinkách a zhotovují plakát, na kterém
  - a. vysvětlí důležitost romských jmen
  - b. přiřadí skupiny a jména k názvům řemesel a povolání
  - c. sloučí informace, které získali ve svých rodinách
- 6 Žáci ústně prezentují své plakáty a informace, které shromáždili.

Poznámka: Žáci zhotovují plakáty/náčrty odpovídající jejich věku.

Při Dnu portfolia si žáci zapíšou informace o jménech své rodiny a skupiny na str. 4.

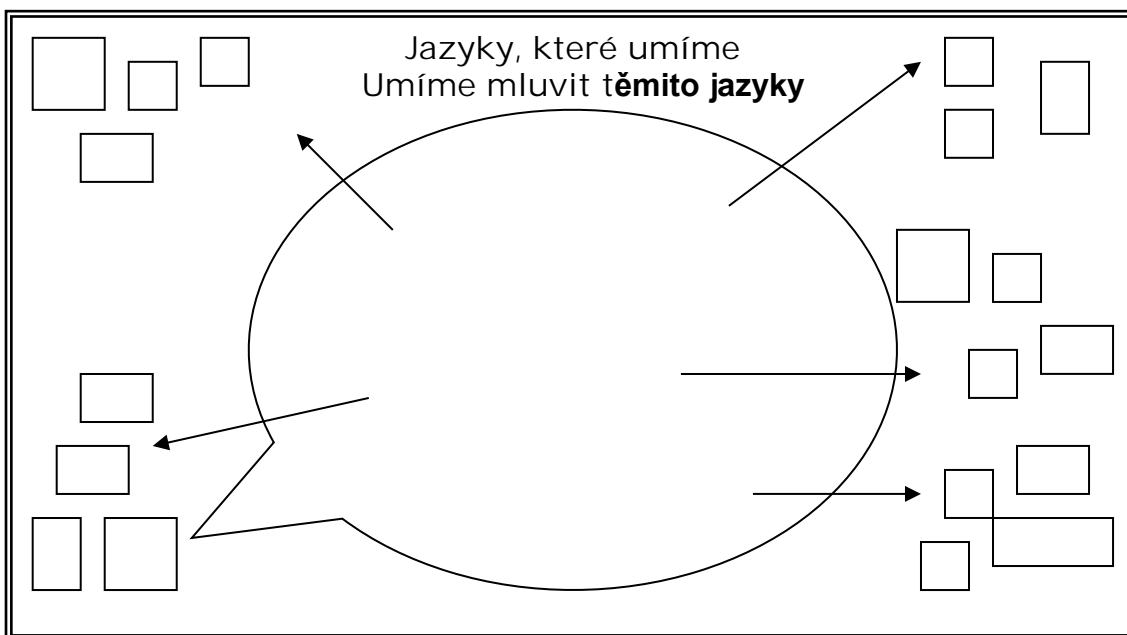
My picture →	<input type="text"/>
My name is: _____	
I live in: _____	
My eyes are: _____	
My hair is: _____	
My favourite colour: _____	
My favourite food: _____	
My favourite activity: _____	
Other things about me: _____	
_____	
_____	

EJP 1. **stupeň ZŠ**EJP 2. **stupeň ZŠ**

Které jazyky umím

Zhotovení plakátu pro **třídu** a zaznamenání informací do EJP**Věkové** rozmezí: bez omezení**Úroveň:** A1

Na straně 5 si žáci zaznamenají, které jazyky umí. Tyto informace mohou být souhrnně zaznamenány a vyvěšeny ve třídě na plakátu, který bude ilustrovat rozsah jazyků, které všichni žáci ve skupině umí a bude vyvěšen společně s jejich fotografií a jménem.

Pomůcky

Papír na plakát, fixy, fotografie žáků/jejich jména

Metoda

- 1 Připište jména žáků na nástěnné schéma
- 2 Vyzvěte žáky, aby otevřeli EJP (platí pro obě verze) na str. 5
  - Zeptejte se „Jakým jazykem doma mluvíte?“
  - „Jakým jazykem mluvíte ve škole?“
  - „V jakém jazyce čtete?“
  - Atd.
- 3 Pomozte žákům odpovědět na co nejvíce otázek

Poznámka: Starší žáci by **měli** používat tabulku sebehodnocení ze **Společného evropského referenčního straně 7**, aby do ní zaznamenali informace o svých jazycích v EJP pro 2. **stupeň ZŠ** na **straně 6**.

Languages I know

These are the languages I speak

With my family _____

With my grandparents _____

With my friends _____

In school _____

What I can do in my languages

I can speak in:	I can listen in:	I can read in:	I can write in:

My proficiency in different languages

Use the self-assessment grid on the next page to find out your levels of proficiency

Language:	Listening	Reading	Speaking interaction	Self-assessment of proficiency					
				A1	A2	B1	B2	C1	C2
Language:	Listening	Reading	Speaking interaction						
Date:	Speaking production	Writing							
Language:	Listening	Reading	Speaking interaction						
Date:	Speaking production	Writing							
Language:	Listening	Reading	Speaking interaction						
Date:	Speaking production	Writing							

EJP 1. **stupeň ZŠ**EJP 2. **stupeň ZŠ****Můj pokrok v učení**

V každém EJP jsou dvě stránky věnovány záznamům pokroku žáků. Je to proto, aby vznikl shrnující vizuální záznam současné úrovně jazykové způsobilosti žáků ve vztahu k pěti jazykovým dovednostem *Společného evropského referenčního rámce pro jazyky*.

Tabulka, která pokrývá čtyři úrovně *Rámcové osnovy pro romštinu A1, A2, B1 a B2*, obsahuje široké deskriptory pro všechny jazykové dovednosti. Když žák začne podávat důkazy, že je schopen plnit úkoly na jisté úrovni, je čas, abyste si s ním sedli a stránky prošli.

Pro každou úroveň existují tři podúrovně, které umožňují, aby byl pokrok ve výuce zaznamenán pomocí žákova hodnotícího vyjádření "dokážu" s velkou pomocí, s malou pomocí a bez pomoci. Tímto způsobem lze uznat a zaznamenat i malé kroky kupředu.

V průběhu učebního procesu je třeba se pravidelně k těmto stránkám vracet. Jak často, to bude záležet na intenzitě programu výuky. Např. pokud mají žáci jednu hodinu romštiny týdně, budou potřebovat delší čas k dosažení jasně hmatatelných cílů. Pokud mají pět hodin výuky týdně, jejich pokrok bude zjevný a bude možné ho zaznamenat častěji. Doporučuje se však, aby učitel s žákem navštívili tyto stránky během Dne Portfolia zhruba každých šest až osm týdnů.

Navrhujeme, aby se zaznamenávalo datum, kdy byl pokrok dosažen a zapsán do patřičného rámečku. Další variantou je zabarvení rámečku nebo nakreslení hodnotící čáry.

Příklady:

	A1			A2		
	S velkou pomocí *	S malou pomocí **	Bez pomoci ***	S velkou pomocí *	S malou pomocí **	Bez pomoci **
Poslech 	26/9/20..	16/10/20..	6/11/20..	25/11/20..		

Poslech 						
--	--	--	--	--	--	--

Poslech 						
--	--	--	--	--	--	--

Interkulturní zkušenosti

Se stránkami EJP vztahujícím se k interkulturním zkušenostem, lze pracovat až po provedení aktivity na **některé** z následujících témat:

- Dům/karavan a činnosti s ním spojené
- Romská řemesla a povolání
- Svátky a oslavy
- Doprava a cestování
- Jídlo a oblečení
- Koníčky a umění

Nezapomeňte! Čas od času byste měli nahlédnout do EJP. Není účelem vyplňovat tabulky, ale místa, kam budou žáci zaznamenávat výsledky svých aktivit, uvědomování si souvislostí, myšlenky a závěry.

EJP 2. stupeň ZŠ

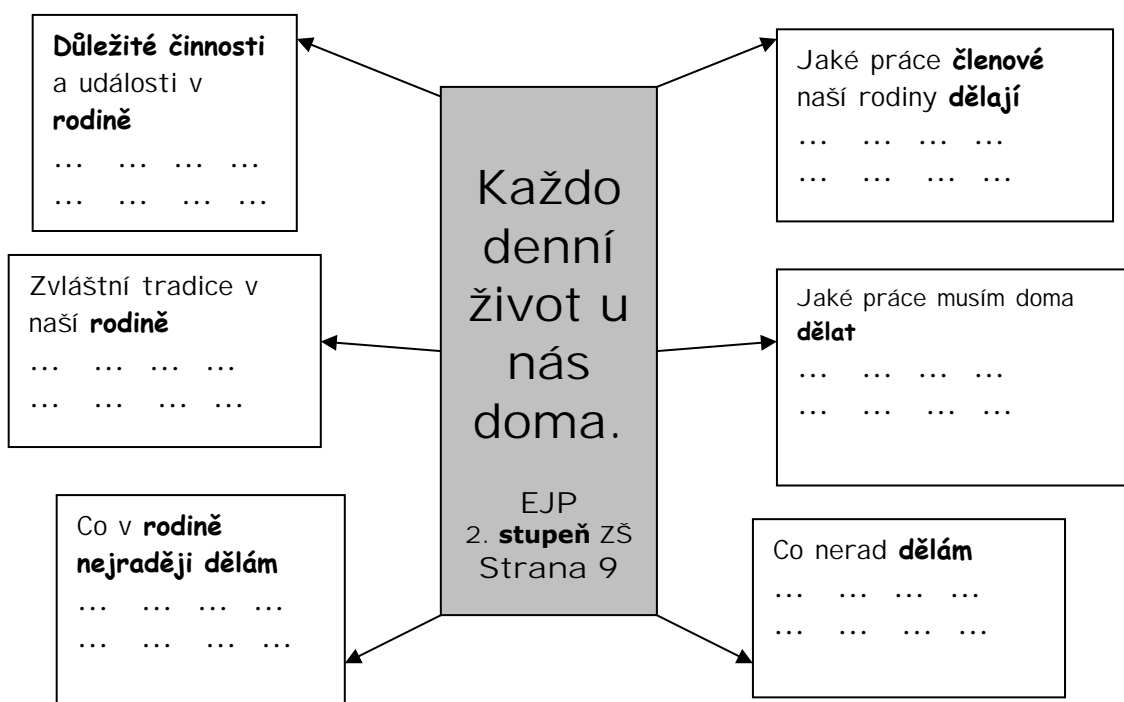
Přemýšlení o kulturním prostředí

Téma: **Dům/karavan a činnosti** s ním spojené

B1 	Dokážu číst o každodenním životě jiných lidí.
B1 	Dokážu popsat činnost (pro mě důležitou nebo zvláštní) v rodině
B1 	Dokážu napsat krátký text o důležitých tradicích v mé rodině.

Metoda:

1. Mluvte o svém každodenním životě, důležitých událostech v rodinách, pravidlech dodržovaných doma atd.
2. Na tabuli запиšte všechny své nápady na slovní zásobu do následujícího schématu.

Thinking about cultures			
Thinking and talking about important activities in our lives helps us to understand how people are sometimes the same and sometimes different. Make a note of your own ideas about the following things:			
	Roma	Gadžo	I don't know
Our family	(Make a note here about Roma traditions and way of life.)	(Make a note here about Gadžo traditions and way of life.)	(Put a note if you are not sure about this.)
Our important celebrations			
The jobs my parents do			
The stories and riddles that I hear			
The traditions of my family /group			

- Až budou veškerá slova zaznamenaná do schémat, nakreslete si dva sloupečky.
- Do jednoho zapišete činnosti, události a důležité tradice, které patří k životu Romů, a porovnejte, jestli žáci mají stejné informace o rodinách gadžů.

Život v romské rodině	Život v gadžovské rodině
.....	.....
.....	.....

EJP 2. stupeň ZŠ

- Při Dni portfolia žáci zaznamenají hlavní body této informace do EJP pro 2. stupeň ZŠ na str. 8 a 9 do sekcí Naše rodina, Tradice v mojí rodině/skupině a Každodenní život u nás doma.

EJP 1. stupeň ZŠ Mladší žáci mohou použít strany 6 a 7.

Intercultural experiences	
Things I have learnt about other people and other places	
Things I would like to learn about other people and other places	

My culture
Things I would like to tell other people about my culture and my way of life

Strana 6 Co jsem se naučil/a o jiných lidech a místech
 Strana 7 Moje kulturní prostředí

Strana 6 poskytuje prostor mladším žákům, aby sem zapsali poznámky o tom, co se už naučili nebo zjistili o lidech, a jak se žije jinde a v jiných komunitách.

S pokračující výukou by žáci sami měli klást otázky, jak lidé jinde a v jiných komunitách žijí. Tyto otázky se budou zapisovat do políčka "Co bych se rád/a dozvěděl/a lidech a místech".

Strana 7 je žákům vyhrazena pro poznámky o důležitých aspektech jejich vlastního kulturního prostředí, které by rádi vysvětlili jiným lidem.

Smyslem této stránky je pomoci mladším žákům uvědomit si hodnoty a bohatství svých vlastních kultur a rozvíjet v nich hrdost na tradice rodin a komunit.

S těmito dvěma stránkami pracujte, až když proberete četné aktivity na následující témata Já a moje rodina, **Dům/karavan** a **činnosti** s ním spojené, Moje komunita, Romská **řemesla** a povolání, Svátky a oslavy, Doprava a cestování, Jídlo a **oblečení** a **Koníčky** a **umění**.

JAZYKOVÝ ŽIVOTOPI S

Věkové rozmezí: bez omezení

Úroveň: bez omezení

Tento soubor aktivit je **důležitý** pro všechny žáky. Až začnou chápat proces výuky a způsob, jak se učí, budou schopni přenést tuto informaci a osobně získané dovednosti do jiných situací spojených s učením.

EJP 1. stupeň ZŠ

Všechno o **učení**

Tohle poskytuje mladším žákům příležitost, aby přemýšleli o tom, co se už naučili, měli radost z učení a z toho, co se jim zdálo na učení obtížné. Učitel by se měl k této stránce v pravidelných intervalech vracet a žáci, po diskusi ve třídě nebo individuálním rozhovoru s učitelem, by měli zapsat své informace do příslušného políčka.

All about learning

These are the things I have learnt

These are the things I have enjoyed learning

These are the things I found easy to learn

These are the things I found difficult to learn

EJP 2. stupeň ZŠ

Učíme se novým věcem

Learning new things

Think about how you learn new things like words, spelling and pronunciation. Put a note in the box beside each thing to remind you how you learn it best. For example, when you want to learn new words you could say them again and again, write them down, put them into a sentence or try to use them as soon as possible. You may have another way of learning.

New	How I learn and remember this
words and expressions	
spelling	
information (for example, information about people, places, events, customs, history or traditions)	
pronunciation	
writing	
story telling	

Učíme se novým věcem (str. 13)

Hodnotící výrazy zaměřují žáky ke zjištění, jakým způsobem se nejlépe učí. Doplnit tuto stránku bude pravděpodobně trvat nejméně jeden školní rok, možná i déle. Žáky povzbudíte k přemýšlení o jednom konkrétním aspektu učení, když už mají za sebou ukončený celý cyklus.

Postup

Učitel vede žáky k tomu, aby, po skončení každé aktivity, o svém způsobu učení přemýšleli.

Příklad

Po tom, co učitel uvede nové téma a naučí klíčovou slovní zásobu, použije následující otázky, aby podpořil reflexi.

- Jak si chceš zapamatovat tato nová slovíčka?
- Myslíš, si, že by bylo dobré si je zapsat?
- Bylo by dobré udělat si příští hodinu malý kvíz a zjistit, jestli sis je zapamatoval/a?
- A co pravopis – jak si ho chceš zapamatovat?
- Když ve třídě probíráme nová slovíčka učíš se vždycky stejným způsobem?

Žáci si budou jednotlivě zaznamenávat strategie svého způsobu učení do kolonek "slova a výrazy"

Stejný postup se používá pro "pravopis" a "informace" atd.

EJP 2. stupeň ZŠ

Co jsem už **udělal** a co bych v budoucnu rád **dělal**

Věkové rozmezí: 11-16

Úroveň: A2-B2

Cíl: Smyslem této stránky je povzbudit žáky k přemýšlení o svých zkušenostech, schopnostech a možnostech v budoucnosti

Metoda:

1. Každý žák si na velký arch papíru nakreslí časovou osu, která začíná datem jeho narození a pokračuje do budoucnosti.
2. Proveďte brainstorming událostí a zkušeností žáků a zapište získanou slovní zásobu na tabuli (např. narození v rodině, cestování, úmrtí, oslavy, začátek školní docházky, atd.)
3. Každý žák zaznamená na časové ose událost, která je pro něj relevantní

V tuto chvíli by bylo vhodné provést některou z aktivit na téma Romská řemesla a povolání a **Koníčky a umění**.

Snažte se zjistit víc, např. jaké jsou vyhlídky na vykonávání určitých povolání, jaká praxe nebo zkušenosti je pro jejich získání nutná, jaká řemesla nebo práce obecně se tradují v rodině, atd.

4. Později se k časové ose vraťte a požádejte žáky, aby zapsali své osobní cíle do budoucna a mezistupně potřebné k jejich dosažení
5. Každý žák napíše krátký text, ve kterém vysvětlí „Co bych rád v budoucnosti dělal“
6. Až bude práce s časovou osou hotová, každý žák představí svou práci třídě a objasní důležité události a období ve svém životě a cíle do budoucna.

Things I have done and what I would like to do in the future

This line is recording the years of your life.
Talk to your teacher and your friends and try to remember different things that you did at different times in your life. Then mark the place on the line and write a label to show each important experience in your life.
Your experiences could include important celebrations, events in your family, things you really enjoyed doing, starting school, places or people you visited.
If you do not have enough space on this page, draw a line on a big piece of paper.

Baby 1 2 3 4 5 6 7 8
years

9 10 11 12 13 14 15 16
years

What I would like to do in the future

12

JÁ A MOJE RODINA

EJP 1. **STUPEŇ** ZŠ

EJP 2. **stupeň** ZŠ

Věkové rozmezí: bez omezení

Úroveň: A1

Cíl: Uvést koncepci romské skupiny a rodiny a jejich spojení s **řemesly** a povoláními.

Metoda:

Lze použít postup ze strany 9 "Romská jména ve skupině a rodině".
V tomto případě by se měla aktivita zaměřit na spojení jmen nebo skupin s jejich řemesly a povoláními.

Při Dnu portfolia si žáci odškrtnou odpovídající činnosti na toto téma a jiná uvedená témata.

Podívejte se na následující hodnotící výroky z osnovy pro Ústní interakci na téma "Já a moje rodina"

A1	A2	B1
Dokáže odpovědět na základní otázky o své skupině, jménu rodiny, věku a členech rodiny, pokud je mu poskytnuta nápověda.	Dokáže odpovědět s jistotou, pokud se členové rodiny nebo komunity ptají na jemu/jí známé otázky na jeho/její jméno, věk, počet bratrů a sester, jména členů rodiny, atd.	Dokáže se zeptat a odpovědět na otázky týkající se široké škály známých témat (rodina, domov, činnost rodičů, zájmy, atd.)

EJP 1. **stupeň** ZŠ

Věkové rozmezí: 6-11

Úroveň: A1-A2

Já sám/sama

Pomůcky

Fotografie žáka (digitální fotografický aparát je skvělá pomůcka)

Metoda

- 1 Žák si svou fotografii nalepí do "knížky", kterou složí z papíru
- 2 Napiše nebo opíše svoje jméno, **věk**, školu, adresu nebo místo, atd.
- 3 Napiše **věty** s informacemi o **barvě svých vlasů a očí**
- 4 Napiše jednoduché **věty** co má nebo nemá rád, o **rodině**, o tom, jak se dnes dostal do školy, atd.
- 5 Stránky "knížky" se spojí nebo vloží do plastových desek a založí do Souboru EJP.

Pro Den portfolia je vhodné vybrat **některé** z následujících kontrolních seznamů:

- Já a moje rodina
- Dům/karavan a činnosti s ním spojené
- Moje komunita
- Svátky a oslavy
- Ve škole
- Doprava a cestování

DŮM/KARAVAN A ČINNOSTI S NÍM SPOJENÉ

Pro toto téma je velice dobré použít vizuální materiál jako podporu tématu. Je vhodné nasbírat si složku fotografií a obrázků nábytku, místností v domě, karavanech atd. Najdete je v časopisech, katalogích, novinách nebo na internetu.

Existuje široká škála aktivit, které lze upravit pro různé věkové skupiny, např.

- Nakreslete a popište plán domu/karavanu a označte různá místa, názvy pro nábytek a vybavení atd.
- Mluvte o tom, které místo doma máte rádi a řekněte proč.
- Napište několik vět nebo krátký text o svém "oblíbeném místě".
- Mluvte a sestavte seznam toho, co jste se doma od rodičů nebo prarodičů naučili.

EJP 1. stupeň ZŠ

EJP 2. stupeň ZŠ

Věkové rozmezí: bez omezení

Úroveň: A2

Cíl: Mluvit o svém **domově**.

Metoda:

1. Každý žák si přinese z domova nějaký předmět - nejlépe něco, co je neobvyklé nebo neznámé (např. něco starého nebo něco, co pochází z jiného místa, atd.)
2. Každý žák svůj předmět ukáže a ostatní budou hádat, co to je.
3. Pokud to uhodnou, žák vysvětlí, kde je předmět doma uložen a k čemu se používá.
4. Pokud třída neuhodne, žák sám podá vysvětlení, odkud předmět pochází, kde je doma uložen a k čemu se používá.

Toto téma lze také integrovat do následujících témat:

- Svátky a oslavy
- Jídlo a oblečení
- Koníčky a umění

MOJE KOMUNITA

EJP 2. stupeň ZŠ

Věkové rozmezí: 11–16

Úroveň: A1

Cíl: **Naučit** se slova **označující** místa v **komunitě** a **činnosti**, které se v ní odehrávají

Metoda:

1. **Provedte** brainstorming slov, která už žáci znají pro místa v okolí a pokud je **třeba** použijte obrázky a fotografie (banka, policejní stanice, kino, supermarket atd.)
2. Žáci pracují ve dvojicích a kreslí mapu okolí, do které zaznamenávají co **největší** množství **důležitých** míst.
3. O každém místě mluví a na samostatný papír si **dělají** poznámky o tom, co se v **těchto** místech **děje** – mladší žáci si zapisují **klíčová** slova, starší žáci krátké fráze nebo jednoduché **věty**.
4. Všechny mapy a listy jsou potom **vyvěšeny** na zeď.

EJP 1. stupeň ZŠ

EJP 2. stupeň ZŠ

Věkové rozmezí: bez omezení

Úroveň: A1/A2

Cíl: **Naučit** se slova **označující** základní jídla a komunikovat s použitím vhodných **výrazů** pro pozdravy, žádosti a **poděkování**.

Metoda:

1. Ve třídě vytvořte několik "stánků na trhu" a použijte prázdné obaly, zeleninu, ovoce atd.
2. Žáci se učí názvy pro různá jídla, jak o zboží požádat a jak **poděkovat**.
3. Žáci si **připraví** "nákupní seznam" potravin, které **chtějí** koupit.
4. Ke každému stánku určíte **prodavače**. Jejich úkolem je kupujícího pozdravit, **sdělit** mu cenu zboží a **poděkovat**.
5. Studenti **obcházejí** stánky a kupují zboží podle seznamu.

Poznámka: Pro toto téma je **užitečné** mít dostatek **pomůcek**, jako jsou prázdné obaly od potravin a modely ovoce a zeleniny z umělé hmoty.

EJP 1. stupeň ZŠ

EJP 2. stupeň ZŠ

Věkové rozmezí: bez omezení

Úroveň: A2

Cíl: **Naučit** se názvy a funkce budov a jiných míst v okolí.

Pomůcky: Mapa okolí s **čísly**, které **označují** budovy nebo místa.

Fotografie budov nebo míst v okolí (obchody, ordinace **lékaře**, knihovna, tělocvična, park, **hřiště** atd.). Klíčová slova napište na pomocné karty.

Metoda:

1. Ukazujte obrázky, jeden po druhém a pracujte s klíčovou slovní zásobou.
2. Obrázky zamíchejte a požádejte žáky, aby přiřazovali obrázky k odpovídajícím kartám, na kterých jsou napsaná klíčová slova.
3. Žáci mluví o tom, co se na různých místech děje a o lidech, kteří tam pracují/hrají si/navštěvují je.
4. Udělejte si malou procházku a navštivte ta z míst, která jsou poblíž školy.
5. Na procházce se zastavte a porovnejte místa v realitě a na fotografiích.
6. Vraťte se do třídy. Žáci si prohlédnou mapu a rozhodnou, které číslo označuje kterou budovu nebo místo.

ROMSKÁ ŘEMESLA A POVOLÁNÍ

EJP 1. **stupeň ZŠ**

EJP 2. **stupeň ZŠ**

Věkové rozmezí: bez omezení

Úroveň: A1/A2

Cíl: **Naučit** se slova **označující** místa v **komunitě** a **činnosti**, které se v nich odehrávají

Metoda:

1. Připravte si sadu pomocných karet se jmény různých romských řemesel a povolání (především těch, které jsou spojeny s místním regionem).
2. Předem naučte slovní zásobu a projděte jednotlivé činnosti.
3. Mladší žáci si nakreslí obrázky těchto činností.
4. Starší žáci vyhledají informace na internetu/zeptají se členů rodiny a získají obrázky/nakreslí obrázky/napíší několik vět.
5. Žáci připraví nástěnku, na kterou umístí karty a přiřadí k nim odpovídající texty/obrázky.

EJP 2. **stupeň ZŠ**

Věkové rozmezí: 11–16

Úroveň: B1/B2

Cíl: **Udělat průzkum** romských **řemesel** nebo povolání, které byly v okolí nebo v **rodině/komunitě žáků běžná**.

Metoda:

1. Uvedte téma povolání, která jsou v místní lokalitě běžná. Zaměřte se na povolání Romů.
2. Žáci pracují ve dvojicích. Vyberou si povolání a provedou průzkum za použití všech dostupných prostředků (např. knih, internetu, dotazů v rodině atd.).
3. Každá dvojice si připraví prezentaci a použije obrázky, plakáty atd. doprovodnými texty.
4. Každá dvojice přednese svou prezentaci ostatním ve třídě.

5. Obrázky a texty budou vystaveny buď na zdi, nebo ve formě knihy.

SVÁTKY A OSLAVY

EJP 1. **stupeň ZŠ**

EJP 2. **stupeň ZŠ**

Věkové rozmezí: bez omezení

Úroveň: A1/A2

Cíl: **Naučit** se, kdy se konají **důležité** oslavy, jejich **důvod** a **účel**, a co žáci **během** oslav **dělají**.

Metoda:

1. Zeptejte se **žáků**, které oslavy ve svém životě pokládají za důležité.
2. Mluvte o tom, ve které **roční době** se konají (měsíc, roční období atd.).
3. **Žáci říkají**, co se **během oslav děje** (např. jí se slavnostní jídlo, navštěvuje se rodina, jsou prázdniny atd.).
4. Na tabuli napište seznam **různých oslav**, **rozdělte** je na osobní (např. narozeniny), rodinné, místní, národní a specifické romské oslavy.
5. **Udělejte velké nástěnné schéma**, **rozdělte** je podle **měsíců** v roce a ke každému **měsíci** **příště** odpovídající oslavy s poznámkou, **čí** oslava to je.

VE ŠKOLE

EJP 1. **stupeň ZŠ**

EJP 2. **stupeň ZŠ**

Věkové rozmezí: bez omezení

Úroveň: A1–B2

Cíl: Získat znalosti o místech pobytu romských skupin (**zeměpisné zaměření**)

Metoda:

- 1 Učitel se ptá **žáků**, kde dnes romské skupiny žijí.
- 2 **Žáci** provedou brainstorming a **uvádějí** odpovědi.
- 3 **Žáci doplňují** informace o **různých zemích** – *Je to blízko této země, Je to na severu, kde bývá velká zima*, atd.
- 4 **Žáci vyhledají země** na **mapě** a **vloží** symboly nebo názvy místa, kde žijí skupiny Romů.
- 5 **Žáci zjišťují** informace o **těchto zemích** a **připraví** si krátký text s charakteristikou každé ze zemí.
- 6 Texty jsou vystaveny spolu s mapou.

EJP 1. **stupeň ZŠ**EJP 2. **stupeň ZŠ****Věkové** rozmezí: bez omezení**Úroveň:** A1–B2Cíl: Úvod do historie **Romů (dějepisné zaměření)**

Metoda:

1. Každý žák si připraví časovou osu svého života a vyznačí na ní důležité události.
2. Provedte brainstorming, abyste zjistili, co žáci vědí o "historii" obecně.
3. Učitel představí téma historie Romů.
4. Žáci pomocí map sledují cestu Romů z Indie a do map zapíšou důležité data.
5. Učitel vypráví příběh vztahující se k romské historii.
6. Žáci se připravují na této prezentaci cesty a na "role", které v ní budou hrát a vyprávění "svého příběhu".
7. Žáci napíšou svůj příběh o cestě a přečtou jej ostatním nebo zahrají jako loutkové představení.

Rozšířená verze:**Věkové** rozmezí: 11–16**Úroveň:** A2+ – B2

Žáci poslouchají/čtou příběh (legendu nebo pohádku), ve které se popisuje zkušenost nebo některý aspekt života Romů v minulosti.

DOPRAVA A CESTOVÁNÍEJP 1. **stupeň ZŠ****Věkové** rozmezí: 6–11**Úroveň:** A1Cíl: **Naučit** se základní výrazy **označující** druhy dopravy.

Metoda:

1. Provedte brainstorming o všech možných formách cestování (např. pěšky, na kole, autem, na oslu, vlakem atd.).
2. Zapište každé slovo do tabulky se jménem žáka, který slovo navrhl.
3. Tabulku pověste na zeď jako nápovědu.
4. Mladší žáci nakreslí obrázek cesty a označí její hlavní části.
5. Starší žáci napíšou krátký text (např. pět vět) o cestě, kterou sami podnikli.

Rozšířená verze:

Přečtete příběh o cestě, ve kterém se vyskytují známá slova.

EJP 2. **stupeň ZŠ****Věkové** rozmezí: 11–16**Úroveň:** B1–B2Cíl: Projekt, který zkoumá význam **kočování** v historii a tradici **Romů**.

Metoda:

- 1 Diskutujte o historii a tradicích Romů spojených s kočováním.
- 2 Porovnejte tuto tradici se situací v moderní společnosti v mnoha zemích.
- 3 Rozdělte žáky do skupin po třech.
- 4 Každá skupina diskutuje o přípravě projektu na téma kočování Romů.
- 5 Skupiny musejí provést průzkum (dotazovat se Romů, číst texty, hledat na internetu atd.) a získané informace shrnout do několika kategorií.
- 6 Skupiny vytvoří plakáty, které by měly obsahovat obrázky i text. Mohou použít i zvukové nahrávky.
- 7 Skupiny prezentují svoje projekty ve třídě.

JÍDLA A OBLEČENÍ

EJP 1. **stupeň ZŠ**EJP 2. **stupeň ZŠ****Věkové** rozmezí: bez omezení**Úroveň:** A1Cíl: **Naučit** se výrazy **označující části tradičního oděvu Romů**.

Metoda:

1. Předem naučte výrazy pro části oblečení, boty, klobouky, šperky atd.
2. Napište tato slova na tabuli.
3. Mladší žáci nakreslí obrázky ženy a muže v tradičním romském oděvu a opisují nebo píší výrazy pro části oděvů.
4. Starší žáci opisují nebo píší krátké věty o oblékání.

EJP 1. **stupeň ZŠ**EJP 2. **stupeň ZŠ****Věkové** rozmezí: bez omezení**Úroveň:** A1–A2Cíl: **Naučit** se základní pozdravy podle romské tradice.

Metoda:

1. Zopakujte výrazy pro pozdravy a loučení.
2. Naučte další výrazy spojené s pohostinností – *Prosím, posadte se, Dáte si trochu vody?* Atd.
3. Žáci pracují ve dvojicích a připraví si krátký rozhovor, ve kterém jeden žák uvítá druhého u sebe doma, projeví základní formu pohostinnosti a rozloučí se.
4. Žáci předvádějí rozhovory před třídou.

- Učitel poskytne zpětnou vazbu.

EJP 2. stupeň ZŠ

Věkové rozmezí: 11–16

Úroveň: B1–B2

Cíl: Seznámit se s tradicemi pohostinnosti a **přijímání hostů** nebo **návštěv**.

Metoda:

- Provedte brainstorming na téma pohostinnost a seznamte se zkušenosti **žáků** s poskytováním nebo **přijímáním projevů** pohostinnosti.
- Mluvte o tom, jak se v majoritní kultuře dává **hostům** najevo, že jsou nebo nejsou vítaní.
- Žáci napíší zprávu o tom, jak se u nich doma zachovávají tradice pohostinnosti.
- Učitel přečte příběh** nebo text, ve kterém se klade **důraz** na význam pohostinnosti v romské komunitě.
- Žáci napíší
  - Práci srovnávající normy pohostinnosti v **různých kulturních prostředích**,
  - popis **typických projevů** romské pohostinnosti,
  - esej o významu pohostinnosti v **komunitě** nebo ve **společnosti obecně**.

EJP 1. stupeň ZŠ

Používání konkrétních **příkladů** k výuce slovní zásoby na téma jídlo nebo **oblečení**

Věkové rozmezí: 6-11

Úroveň: A1

Cíl: Uvést výrazy pro celou **řadu druhů** jídla a **oblečení** a **procvičit** základní otázky a **odpovědi** pomocí hry na obchod.

Pomůcky:

Taška s **oblečením**, krabice potravin přinesené z domova, hračky imitující jídlo, atd.

Metoda:

- Vytvořte** scénu jako v **obchodě**.
- Žáci se ujmou rolí a budou **prodávat** nebo **kupovat**.
- “Zákazník” se musí ptát na cenu a používat fráze jako “mohl bych dostat”, “prosím” a “děkuji”.
- “Prodavač” bude odpovídat výrazy “nemáme/máme”, “máme už poslední”, “to stojí”, atd.
- Pokud to odpovídá jazykové **způsobilosti** a věku **žáků**, lze přidat i výrazy pro “peníze”.
- Prodavači** musí **sečíst** zakoupené položky a požádat o **správnou částku**.

ELP PRIMARY
ELP LOWER SECONDARY

Rozdělení výrazů pro potraviny do kategorií

Věkové rozmezí: bez omezení

Úroveň: A1-A2

Pomůcky:

Krabice potravin přinesené z domova, hračky imitující jídlo, obrázky různých jídel atd.

Metoda:

1. Žáci musí potraviny rozdělit do kategorií podle skupin, které učitel určí.
2. Vytvoří nástěnné schéma pro "Potraviny, které jsou pro nás dobré" a "Potraviny, které nesmíme jíst příliš často".
3. Ovoce, zelenina a potraviny, které se musí uchovávat v ledniče, budou tvořit další kategorie.
4. Žáci se budou střídat v zapisování názvů potravin do odpovídajícího seznamu na tabuli.
5. Poslední aktivitou bude psaní na téma "Jídlo, které mám rád".

ČAS, ROČNÍ OBDOBÍ A POČASÍ

EJP 1. stupeň ZŠ

Věkové rozmezí: 6–11

Úroveň: A1

Cíl: **Naučit** se výrazy **označující měsíce** a **roční období**

Metoda:

1. Připravte si velké nástěnné schéma rozdělené podle měsíců v roce.
2. Naučte žáky výrazy pro jména měsíců, potom rozdělte měsíce podle čtyř ročních období do rámečků a naučte je výrazy pro roční období.
3. Povídejte si o typických projevech ročních období – o počasí, prázdninách, návštěvách, svátcích atd.)
4. Do schématu zakreslete důležité činnosti – školní prázdniny, svátky, narozeniny žáků atd.

EJP 1. stupeň ZŠ

Cíl: **Naučit** se výrazy pro **různé typy počasí**.

Věkové rozmezí: 6–11

Úroveň: A1

Metoda:

1. Vytvořte schéma a запиšte do něj výrazy pro dny v týdnu, kdy jsou žáci ve škole.
2. Vytiskněte symboly pro počasí (z internetu) označující slunečno, déšť, vítr, sníh atd.
3. Vždy na začátku vyučování učitel určí žáka, aby vybral správný symbol, řekl jméno dne a měsíce, popsal typ počasí a nalepil symbol na správné místo do schématu.

EJP 2. stupeň ZŠ

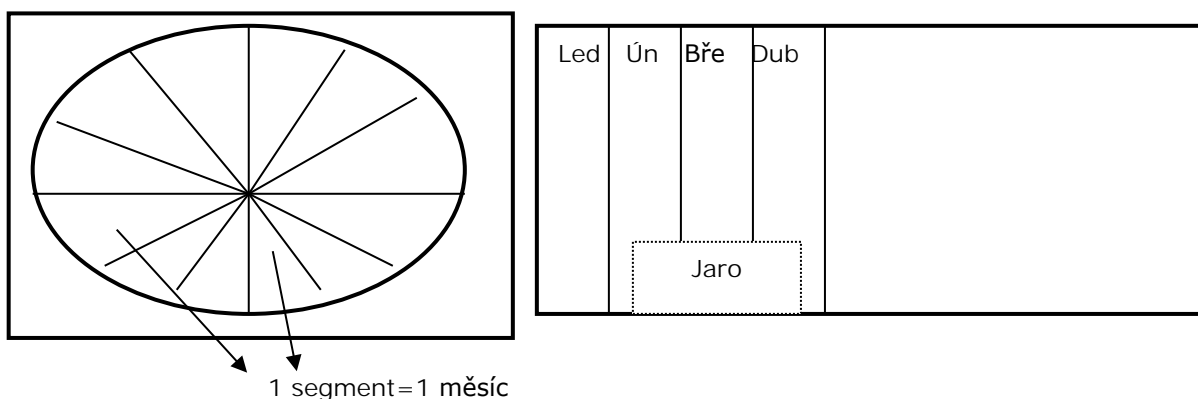
Cíl: Popisovat **činnosti** související s konkrétními projevy **počasí** a/nebo **ročními** obdobími.

Věkové rozmezí: 11–16

Úroveň: B1

Metoda:

1. Na tabuli napište výrazy pro čtyři roční období.
2. Proveďte brainstorming o určitých činnostech, které se dějí v různých ročních obdobích.
3. Informace **zařadte** do následujících kategorií: pracovní činnosti, sporty, volný čas, škola atd.
4. Žáci napíší text s popisem svého oblíbeného ročního období a uvedou **důvody** své volby. Měli by uvést **činnosti** vztahující se k tomuto ročnímu období a **činnosti**, kterých se sami **zúčastňují**.

PŘÍRODA A ZVÍŘATA

EJP 1. stupeň ZŠ

EJP 2. stupeň ZŠ

Cíl: **Naučit** se výrazy pro **různé** druhy **zvířat** a rozpoznat jejich psanou formu.

Věkové rozmezí: bez omezení

Úroveň: A1

Metoda:

1. Připravte si pomocné karty, které se budou přiřazovat k obrázkům zvířat.
2. Uvedte téma "zvířata" a zeptejte se **žáků**, jestli mají doma nějaké zvíře.
3. Shromážďujte výrazy pro zvířata v romštině, zapisujte je na tabuli a zařazujte do základních skupin – např. doma žijící/hospodářská/divoce žijící zvířata.
4. Ukazujte **žákům** pomocné karty, jejich úkolem je najít stejné slovo napsané na tabuli.
5. Ujistěte se, že **žáci** umí slova **správně** vyslovit.

6. Položte karty na stůl lícovou stranou dopod, obrázky na jednu stranu a slova na druhou stranu stolu.
7. Každý žák otočí dvě karty po sobě, po jedné z každé hromádky. Když najde slovo, které se hodí k obrázku, odloží obě karty a otočí je lícovou stranou nahoru.
8. Jestliže slovo neodpovídá obrázku, obě karty musí znovu obrátit lícovou stranou dopod, aby si mohl vybírat další žák.

EJP 1. stupeň ZŠ

EJP 2. stupeň ZŠ

Cíl: **Naučit** se výrazy pro **různé** druhy **zvířat** a **tradiční** projevy romské lidové víry a **řemesel** související se **zvířaty**.

Věkové rozmezí: bez omezení

Úroveň: A1–A2

Metoda:

1. **Provedte** brainstorming a **shromážděte** všechny romské výrazy pro **zvířata**, která žáci ve třídě znají.
2. Seznamte žáky s dalšími výrazy/termíny.
3. Povídejte si o lidové víře a chování ke zvířatům obecně.
4. **Vytvořte** nástěnné schéma, ve kterém budou zvířata rozdělena do následujících kategorií:
  - a. divoce žijící/domáci;
  - b. **přírodní prostředí** a lokalita;
  - c. význam v kulturní historii Romů/význam dnes;
  - d. spojitost s lidovou vírou Romů;
  - e. spojitost s romskými řemesly nebo jinou činností;
  - f. výskyt v pohádkách, literatuře atd.
5. Žáci mluví se členy svých rodin, aby, pokud možno, získali další informace.
6. Žáci pracují ve dvojicích nebo malých skupinkách, aby připravili prezentaci o určitém zvířeti/skupině zvířat a jejich významu pro kulturní prostředí Romů. Závěrečná ústní prezentace by měla být doplněna písemným textem a obrázky ve formě plakátů a měla by zahrnovat komentáře nebo příběhy členů rodiny a důkazy o provedeném průzkumu.

KONÍČKY A UMĚNÍ

EJP 1. stupeň ZŠ

EJP 2. stupeň ZŠ

Cíl: **Naučit** se výrazy pro osobní zájmy a **koníčky** a nakreslit obrázek /napsat krátký text na toto téma.

Věkové rozmezí: bez omezení

Úroveň: A1

Metoda:

1. **Naučte** žáky výrazy pro činnosti, které je baví – sporty, počítače, filmy, hry atd.
2. Žáci **říkají**, proč je tyto činnosti baví a zapisují na tabuli slovní zásobu, která jejich činnosti popisuje.

3. Mladší žáci nakreslí obrázek své oblíbené činnosti ve volném čase a s označením, které napíše nebo opíše z tabule.
4. Starší žáci napíše jednoduché věty o své oblíbené činnosti a použijí výrazy zapsané na tabuli.

EJP 2. stupeň ZŠ

Cíl: **Dozvědět** se o lidech romského **původu, kteří** vynikli v **různých** oborech **činnosti – hudbě**, vystupování, sportech atd.

Věkové rozmezí: 11–16

Úroveň: B1/B2

Nabízí se řada příležitostí pro tvorbu projektů, prezentací a písemných projevů na základě průzkumu života a díla jednotlivých osobností nebo skupiny osobností.

SOUBOR VLASTNÍCH PRACÍ A DOKLADŮ

Soubor již obsahuje několik málo stránek pracovních listů jako pomoc při počátcích budování osobního souboru prací.

S postupujícím učením budou do Souboru přibývat následující běžné materiály: **náčrty** s popisy, seznamy **slovíček**, **básničky** a povídky **žáků**, projekty, tabulky s informacemi, poznámky s **připomenutím** obtížných partií **učení** a různé další materiály vytvořené během procesu učení se jazyka.

Soubor se postupně stane osobním zdrojem žáka, který se k němu může vracet, když hledá slovní výrazy, vhodné příklady písemného textu, nápady na vyprávění nebo psaní, modely pro různé učební aktivity atd.

Jak sestavit Soubor

Je důležité, že žáci sami svůj Soubor sestaví a rozhodnou o tom, co do něj zařadit anebo odstranit, pokud najdou lepší ukázkou.

Z toho důvodu má každé EJP stránku, na které je uvedený obsah Souboru. Učitelé by měli věnovat svůj čas, aby žákům pomohli rozhodnout, co do Souboru zařadit, a jaké zvolit pojmenování pro stránku s obsahem.

Contents of my Dossier

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____
- 4 _____
- 5 _____
- 6 _____
- 7 _____
- 8 _____

My favourite thing in the Dossier is: _____

Contents of my Dossier

If you organize your Dossier you will find it easier to use and to find things when you need them. It's a good idea to divide the Dossier into different sections. Here you can make a note of the contents of the sections. Sections might include, for example, word lists, samples of your writing, information about useful websites for research, plans for stories with the important words and phrases. You can decide which sections will be useful for you.

Section 1	
Section 2	
Section 3	
Section 4	
Section 5	
Section 6	
Section 7	

Jak si zapisovat slovní zásobu

Oba EJP obsahují také "tabulku pro slovíčka". Nakopírujte ji tolikrát, kolikrát je třeba, aby do ní žáci mohli přepisovat důležitou slovní zásobu a výrazy pro všechna témata, která se učí.

Žáci 1. stupně ZŠ mohou přepisovat jednotlivá slova nebo krátké fráze do každého rámečku tabulky.

Starší žáky můžete vyzvat, aby výrazy dělili do kategorií, např. podstatná jména, slova pro akci (slovesa) slova, která pro popis (přídavná jména a

These are new words I learnt when I was studying:

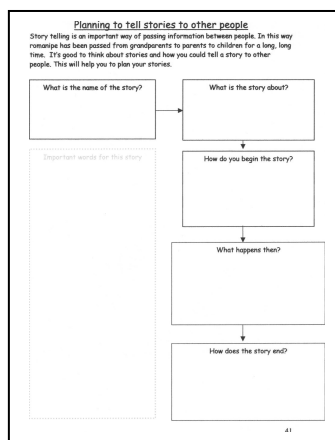
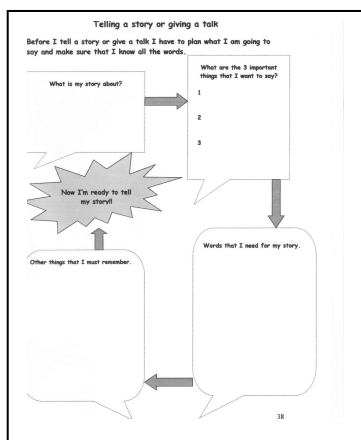

Put your new words in the word wall.

příslovce) slova, která označují místo nebo polohu (předložky) atd. Slova pro jednotlivé kategorie by měly být zapsané pohromadě v řadě nebo sloupci. Žáci by mohli jednotlivé kategorie barevně zvýraznit, aby je při pozdějším použití snáze identifikovali.

Vyprávění příběhů a přednášení na veřejnosti

V mnoha výrocích obsažených v Rámcové osnově pro romštinu a v kontrolních seznamech EJP je zdůrazněn význam ústní tradice v životě Romů.

Obě EJP poskytují žákům rámec, pomocí kterého se žáci učí strukturovat příběhy nebo vyprávění. Naučí se sestavovat příběhy a včlenit do nich všechny důležité prvky v logickém sledu.

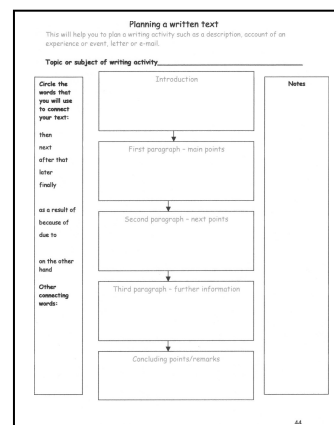

EJP pro 2. stupeň ZŠ dovádí důležitost vyprávět příběhy ještě dál – viz stránka **Příběhy** a hádanky. Smyslem této stránky je podpořit starší žáky, aby si zaznamenávali hlavní detaily příběhů a hádanek, které se už naučili.

Stories and riddles			
My notes about stories and riddles to remind me of the main points and important language.			
Story or riddle	What the story/riddle is about	Where I learnt this story/riddle	Important words or phrases for the story/riddle

Jak strukturovat písemný text

EJP pro 2. stupeň ZŠ také obsahuje rámec pro přípravu písemného textu. Žáci se tak naučí plánovat svůj písemný projev dříve, než začnou psát a dokážou propojit věty do srozumitelného koherentního celku.

EJP 1. **stupeň** ZŠ
Ted' dokážu mluvit o

Účelem této stránky v EJP pro mladší žáky je poskytnout jim podporu, aby si začali zaznamenávat nová slovíčka, která se naučili, spolu s obrázkem, který jim téma připomene.

Kopírujte tuto stránku bez omezení.

Now I can talk about

Draw a picture here

My new words

_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

31

Metodika práce ve **třídě**

vhodná pro širokou škálu témat

Rozvíjení poslechu

Použijte **vyprávění příběhu**:

- Poslouchejte a kreslete, co slyšíte
- Poslouchejte a **najděte** klíčová slova na kartách
- Poslouchejte a napodobte pantomimou
- Poslouchejte a **naučte** se slova, fráze nebo rýmy, které se v příběhu opakují
- Poslouchejte a **hádejte/předvídejte**, co se stane dál
- Poslouchejte a **převyprávějte** příběh

Rozvíjení **čtení**

- Pomocné karty s klíčovou slovní zásobou nebo frázemi
- **Přiřazujte** obrázky ke sloům
- **Rozstříhejte** text po větách a zase jej sestavte
- Sestavte **nástěnnou** tabulku se slovíčky a žádejte žáky, aby v ní hledali výrazy, které **potřebují**
- Používejte popisky a **přiřazujte** je k předmětům, krátkým textům, plakátům, obrázkům atd.
- Sestavte obrázkový slovník
- **Tvořte** schémata na hledání slov

Rozvíjení mluvení

- Loutky, masky
- Hraní "rolí"
- **Rýmovačky** a **písničky** pro rozvíjení rytmu a výslovnosti
- Hry ve formě řetězení – při každém opakování přidávání slova, zvuku atd.
- Žáci diktují zprávy, **příběh**, **básničku učiteli**, který text zapíše
- Pravidelná část hodiny "Vyprávěj nám o .."

Rozvíjení psaní

- Každý den zapište datum, den, měsíc a roční období
- Žáci pracují se schémata na hledání slov a jednoduchými křížovkami
- Třída vytváří "knihu" do které žáci nalepují **výstřižky** podle témat
- Nakreslete obrázek a napište o **něm**
- Napište a **odpovězte** na vzkazy od jiných žáků
- Žáci tvoří **třídní noviny**

